

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้าน ดร. ม.ล.ญาศินี จักรพันธุ์
อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้าน ดร. ม.ล.ญาณี จักรพันธุ์
อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันอังคาร ที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา เดินทางไปสนทนาธรรมที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ ซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณศูนย์วิจัย สาธิตและฝึกอบรมการเกษตรแม่เหียะ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ ตามคำเชิญของคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

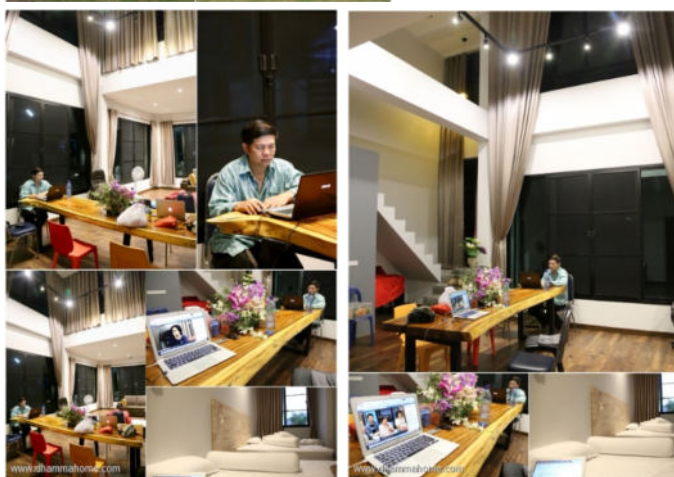

ท่านอาจารย์และคณะฯ เดินทางออกจากท่าอากาศยานดอนเมืองในเวลา ๑๓.๔๕ น. ถึงท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ ในเวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. โดยมี ดร. ม.ล.ญาศินี จักรพันธุ์ อาจารย์ประจำคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ.หมายเลข ๑๖๒๕ เป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน พร้อมด้วยคณะของสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ.จังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน มาคอยให้การต้อนรับ

จากนั้น ดร. ม.ล.ญาศินี จักรพันธุ์ (อาจารย์ยุ้ย) ได้กราบเรียนเชิญท่านอาจารย์เดินทางเข้าพักที่บ้านพักของอาจารย์เอง ซึ่งเพิ่งก่อสร้างแล้วเสร็จ อยู่ติดกับสนามบินนานาชาติเชียงใหม่ ทั้งภายนอกและภายในถูกออกแบบอย่างเรียบง่าย ประตูทางเข้าตัวบ้านเป็นบานไม้ใหญ่ที่ท่านเจ้าบ้านทั้งสองออกแบบเอง ดูเก๋ไก๋ ภายในตัวบ้านมีเพดานสูง บานหน้าต่างสูงและกว้าง ภายนอกถ่ายเทได้สะดวก ให้ความโปร่งโล่งเย็นสบายแก่ผู้อยู่อาศัยได้เป็นอย่างดี ยิ่งหน้านี้เป็นหน้าหนาว อากาศยามค่ำเย็นในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเขียนบันทึกนี้ไว้ล่วงหน้า (เพื่อกันลืม) เริ่มเย็นลงเรื่อย ๆ นั่งทำงานไปพร้อม ๆ กับฟังเสียงของท่านอาจารย์ที่อาจารย์อรณพกำลังเร่งตัดต่อคลิปธรรมเตือนใจ ปี ๒๕๖๐ อยู่

ข้าง ๆ ทำให้เป็นขณะของความรื่นรมย์อย่างยิ่งขณะหนึ่งของชีวิตในสังสารวัฏ รู้สึกได้ถึงบุญแต่ปางก่อนที่เป็นเหตุให้ได้รับกุศลวิบากที่น่ารื่นรมย์อย่างยิ่งเช่นนี้บ่อยครั้งในชีวิต หาไม่แล้วแต่ละขณะ แต่ละขณะ ที่ผ่านไปก็จะเป็นไปแต่กับอกุศลที่เกิดขึ้น เพราะความไม่รู้และความติดข้องต้องการทั้งสิ้น แล้วผลของอกุศลที่เกิดขึ้นเป็นไปนั้น จะน่ารื่นรมย์ได้อย่างไรกัน ก็ย่อมจะนำมาซึ่งความทุกข์ ความเดือดร้อนรำคาญใจไม่รู้จบรู้สิ้นต่อไป หนักขึ้น หนาขึ้น เพราะความไม่รู้และความติดข้องนั่นเอง

เนื่องจากการเดินทางมาสนทนาธรรมที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของท่านอาจารย์ในคราวนี้ ท่านอาจารย์ได้พักอยู่ที่บ้านของอาจารย์ยุ้ยตลอดทั้งสามวัน ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้รับความกรุณาจากท่านเจ้าบ้านจัดที่ให้พักร่วมห้องกับอาจารย์อรรรณตลอดทั้งสามวันด้วย ทำให้ได้เห็นภาพของความน่ารักและอบอุ่นอย่าง

มากของครอบครัวของท่านเจ้าของบ้าน ซึ่งทั้งสองท่านมีลูกชายสองคน คนโตคือน้องโยเดีย และคนเล็กคือน้องยินดี (ขออภัยที่จำชื่อจริงของหลานทั้งสองไม่ได้เสียแล้ว) ทั้งคู่เป็นเด็กผู้ชายที่น่ารักมากครับ แอบคิดเล่น ๆ ว่า ชาตินี้มีเพียงลูกสาว ถ้ามีลูกชายก็อยากมีลูกชายที่น่ารัก เป็นเด็กดีอย่างหลานทั้งสองคนนี่ (ความจริง จริง ๆ ไม่มีลูกสาวหรือลูกชาย ทั้งหมดเป็นเพียงจิต เจตสิก ที่เกิดขึ้นเป็นไปในสังสารวัฏเท่านั้น) เฉพาะอย่างยิ่งน้องโยเดีย ที่ฉายแววของการสะสมความดีที่

สะสมมาในอดีตอนันตชาติ และเพราะบุญที่สะสมมาในอดีตอนันตชาติ ทำให้ได้เกิดมาในสิ่งแวดล้อมและครอบครัวที่สวຍงามได้ในชาตินี้ อันจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ได้สะสมความดีประการต่าง ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป ซึ่งจะเป็นเสบียงอันมีค่ายิ่งแก่ตนนั้นเองในสังสารวัฏ

น้องโยเดียกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย เป็นเด็กที่สุภาพ เรียบร้อยน่ารัก มีความขยันขันแข็ง ชอบช่วยเหลืองานการต่าง ๆ ภายในบ้าน วันที่พวกเราเดินทางมาถึง น้องโยเดียเป็นตัวแทนของครอบครัวนำพวงมาลัยมากราบเท้าท่านอาจารย์

ทั้งยังกุ๊กกิ๊กช่วยยกกระเปาะเสื้อผ้าไปโตของท่านอาจารย์และคุณป้าจืดเข้าเก็บในห้อง เป็นภาพที่ประทับใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็นมาก นอกจากน้องโยเดียจะชอบฟังธรรมะกับคุณยายและคุณแม่แล้ว ข้าพเจ้ายังเห็นภาพน้องโยเดียขณะที่ช่วยคนในครัวล้างจานที่บ้านธัมมะลำพูนด้วย เป็นภาพที่น่ารักมาก ๆ แสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ดูแลของคุณพ่อคุณแม่และคุณยายเป็นอย่างดี ที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ แสดงให้เห็นถึงอริยาไยที่สะสมมาของบุคคลในสังสารวัฏยาวนาน ที่เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้น้อมไปสู่การทำความดีทุกประการ เป็นขณะของคุณความดีประการต่าง ๆ ที่จะเจริญขึ้น ซึ่งคุณความดีทั้งหลายเหล่านั้น ย่อมเป็นที่พึงที่ยอดเยี่ยมแก่บุคคลนั้นเองในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ อีกทั้งความเข้าใจธรรมะของพ่อแม่ ปู่ตา ย่ายาย ย่อมทำให้เป็นผู้มีเมตตาเกื้อกูล ให้อะไรที่ประเสริฐที่สุดแก่บุตรหลาน ด้วยเมตตา ความเป็นมิตร เป็นเพื่อน เป็นความหวังดี ความเกื้อกูล ความปรารถนาดี ที่แท้จริง ไม่ใช่การเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยความติดข้องต้องการ ซึ่งไม่ใช่หนทางไปสู่ความละคลายความไม่รู้และความติดข้อง อันจะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริงได้เลย ครอบครัวที่มี

ความเข้าใจธรรมะ จึงเป็นครอบครัวที่พบกับความสุขที่แท้จริงในชีวิตในปัจจุบันชาตินี้เอง ซึ่งบุคคลทั้งหลายที่แสวงหาความสุข แต่จะหาความสุขอันแท้จริงเช่นนี้ไม่พบเลย หากไม่มีความเข้าใจธรรมะ ด้วยประการฉะนี้ ฟังดูเหมือนง่าย เหมือนเข้าใจ แต่ไม่ใช่เช่นนั้นเลย ก่อนฟังธรรมะ ใครเลยจะเชื่อว่า ความเข้าใจธรรมะเพียงประการเดียวเท่านั้น ที่จะนำไปสู่ความดีงาม กุศลธรรมทุกประการ อันเป็นเหตุแห่งสุขที่แท้จริง สูงสุดคือความเป็นพระอรหันต์ สันติสุขสิ้นทุกข์โดยประการทั้งปวง เพราะ "ความเข้าใจธรรมะ"

อนึ่ง จากการที่ได้พักอยู่ที่บ้านของอาจารย์ยุ้ยทั้งสามวันทำให้เห็นภาพของความดีงามประการต่าง ๆ ความเกื้อกูล ความเมตตาของพี่ ๆ สหายธรรมทุกคนที่อยู่ร่วมชายคาเดียวกันตลอดสามวัน ได้เห็นความอบอุ่นน่ารักของครอบครัวท่านเจ้าบ้านดังได้กล่าวแล้ว ได้เห็นภาพของท่านเจ้าบ้าน เฉพาะอย่างยิ่งสามีมของอาจารย์ยุ้ยที่นอกจากจะขยันทำงานต่าง ๆ ภายในบ้านด้วยตนเองแล้ว ยังมีฝีมือในการทำอาหารที่อร่อย ๆ หลายอย่าง

สามีของอาจารย์ยัยเป็นผู้ที่ชื่นชอบการทำอาหารมาก ๆ ตั้งแต่เช้าเข้าครัวทำอาหารเช้าสำหรับท่านอาจารย์และพวกเราทุกเช้า (ซึ่งปกติท่านจะมีภารกิจที่ต้องเดินทางไปทำงานวิจัยตามต่างจังหวัดหลายแห่ง ครั้งนี้เป็นบุญของพวกเราที่ท่านอยู่บ้านพอดี) จึงจะขออนุญาตนำภาพความประทับใจต่าง ๆ นั้นมาเก็บบันทึกไว้ในกระถุนนี้เพื่อเป็นที่ระลึกด้วย ขออนุโมทนาในกุศลทุกประการของอาจารย์ยัยและครอบครัว โดยเฉพาะอาจารย์ยัยที่ทำหน้าที่ทุกอย่างตั้งแต่คอยดูแล อำนวยความสะดวกทุกประการให้กับท่านอาจารย์ คุณป้าจ๊อต และพวกเราทุกคน ตลอดจนคอยดูแลจัดซื้อจัดหาอาหาร เครื่องปรุงและข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ หอบหิ้วพะรุงพะรังลงจากรถ ขับรถรับ-ส่งสหายธรรมท่านที่เดินทางมาที่หลังหรือกลับก่อน ไหนจะต้องดูแลเรื่องความสะดวกเรียบร้อยในการสนทนาธรรมทุกวันอีก ฯลฯ (ขอยกนิ้วให้เป็นซูเปอร์วีรบุรุษเลยครับ) ขอบพระคุณและอนุโมทนาพี่แอ้ว (ฟองจันทร์ วอลซ) และทุก ๆ ท่านมา ณ ที่นี้ด้วยนะครับ

ในบ่ายวันแรกที่ท่านอาจารย์และคณะเดินทางมาถึง ท่านอาจารย์เมตตาให้เวลาในการสนทนาธรรมเกื้อกูลแก่สมาชิกชมรมบ้านรั่มมะ มศพ. เชียงใหม่-ลำพูน ที่เดินทางมาต้อนรับและติดตามมาฟังการสนทนาธรรมที่บ้านของอาจารย์ยัยด้วยกัน เป็นอีกขณะหนึ่งที่ยอดเยี่ยมในคราวนี้ ที่ไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะได้รับฟังธรรมะที่บ้านนี้ในเย็นวันนี้ เป็นข้อความการสนทนาที่ดีมาก ๆ ครั้งหนึ่งเลยทีเดียวครับ

ขออนุญาตบันทึกไว้ ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง ในเรื่องที่ท่านอาจารย์เคยกล่าวแก่ข้าพเจ้า เมื่อครั้งเดินทางไปสนทนาธรรมที่ตลาดบางหลวงเมื่อหลายปีก่อนโน้นว่า ท่านชอบมีเวลาตื่นนอนตอนเช้าแบบสบาย ๆ ไม่ต้องรีบร้อนตื่นแต่เช้าตรู่ (แต่แม้กระนั้น ด้วยความที่ท่านต้องเดินทางไป

ตามคำเชิญทุกวัน ทำให้ท่านต้องตื่นแต่เช้า ไม่สามารถที่จะตื่นสาย ๆ สบาย ๆ ตามที่ท่านปรารถนาไว้ได้เลยในตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา จนบัดนี้ท่านอายุ ๙๑ ปีแล้ว ไม่เพียงแต่ยังต้องตื่นเช้าน้อย ๆ เหมือนเดิม แต่อาจจะบ่่อยกว่าเดิมอีกด้วย เพราะปัจจุบันท่านเป็นยิ่งกว่าซูเปอร์สตาร์เสียอีก กล่าวคือ ท่านมีภารกิจในการเดินทางไปสนทนาธรรมตามคำกราบเรียนเชิญ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น เวียดนาม ไต้หวันและออสเตรเลีย ที่มีกำหนดการเต็มยาวเหยียดไปจนถึงปีหน้าแล้ว)

ในครั้งที่มาเชียงใหม่ ก็มีผู้กราบเรียนท่านด้วยความ เป็นห่วงเรื่องสุขภาพของท่าน ที่ต้องตรากตรำเดินทางไป สนทนาธรรมตามคำกราบเรียนเชิญในแต่ละสถานที่ทั้งใกล้ ไกลไม่เว้นแต่ละวัน ซึ่งก็มักจะมีผู้กราบเรียนถามท่านด้วย ความเป็นห่วงเช่นนี้บ่่อยมาก ซึ่งปกติท่านจะหัวเราะและกล่าว ว่าอยู่ที่ไหน ๆ ก็เหมือนกัน กล่าวคือ ที่ไหน ๆ ก็มีเห็น มีได้ยิน มีได้กลิ่น ลิ้มรส กระทบสัมผัส คตินึก (แต่การไปในทุกที่ของ ท่าน จะเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ๆ ที่จะมีความเข้าใจธรรมะ) ในที่สุดท่านได้เมตตากล่าวแก่ทุกคนที่บ้านของอาจารย์ยุ้ยใน

วันนั้นอย่างเป็นกันเองว่า เอาอย่างนี้...ถ้าเป็นห่วงท่านจริง ๆ ก็อย่าให้ท่านต้องตื่นแต่เช้า ให้ท่าน ได้ตื่นแบบสบาย ๆ ไม่ต้องมีกำหนดเวลา เพราะปัจจุบัน ไม่เพียงท่านต้องตื่นแต่เช้าตรู่ทุกวัน แต่มี หลายครั้งมากที่ท่านต้องตื่นแต่ตีหนึ่งบ้าง ตีสองบ้าง ตีสองบ้าง เพื่อเตรียมตัวเดินทาง นี่เป็นครั้งที่ สองที่ท่านปรารถนาให้ได้ยิน ซึ่งข้าพเจ้าก็ขออนุโมทนาท่านเจ้าภาพหลายท่าน ที่กราบเรียนเชิญท่าน

อาจารย์ไปพักผ่อนและสนทนาธรรมตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เมื่อได้ทราบความดังกล่าวก็นึกอยากจะทำให้การกราบเรียนเชิญท่านไปพักผ่อนและสนทนาธรรม เป็นไปด้วยความสบายจริง ๆ ไม่กำหนดเวลาสนทนาตายตัวเหมือนกับการสนทนาธรรมที่เป็นทางการ มีกำหนดการชัดเจน แต่สังเกตถึงความเหมาะสมในแต่ละเวลา โดยไม่ลืมจุดประสงค์ว่า เป็นการกราบเรียนเชิญท่านเดินทางไปพักผ่อนและสนทนาธรรม (ตามอริยาสัยของท่าน) จึงเน้นความสำคัญที่จะให้ท่านได้พักผ่อนตามอริยาสัยจริง ๆ อันจะเป็นการถนอมรักษาท่านอย่างเต็มที่ทุก ๆ คนเป็นห่วงอย่างแท้จริง

อันดับต่อไปขออนุญาตนำความการสนทนาบางตอนที่ท่านอาจารย์สนทนาที่บ้านของอาจารย์ยุ้ยในครั้งนี้อาจารย์ทุกท่านเพื่อพิจารณาดังนี้ครับ

ผศ.อรรถพร :

ท่านอาจารย์ครับ ที่ท่านอาจารย์บอกว่า ความเป็นเราอยู่ในขั้นทั้ง ๕ หรือ ความเป็นเราก็คืออยู่ในสภาวะธรรมทั้งหลายที่ปรากฏ หมายถึง ความเป็นเราอยู่ใน "แข็ง" อยู่ใน "เห็น" อย่างไรครับ?

ท่านอาจารย์ :

ความเป็นเรา และ เมื่อมีเรา ก็มีของเรา เพราะฉะนั้น "แข็ง" ที่ "เป็นเรา" ก็มี "แข็ง" ที่เป็น "ของเรา" ก็มี เพราะ "มีเรา"

อ.อรรณพ :

ที่ท่านอาจารย์พูดเมื่อกี้ก็ยิ่งดูมากมายว่า ความเป็นเรา อยู่ในสภาพ
ธรรมะมากมายเหล่านี้ยังครบถ้วนความเป็นเรา

ท่านอาจารย์ :

ถ้าไม่รู้แบบนี้ เราจะรู้ไหมว่า ฟังเพื่อเข้าใจ "เข้าใจ" ก็ไม่ใช่เรา เพื่อ
ความเข้าใจนั้นจะได้ทำหน้าที่ของความเข้าใจ ที่จะไปละความเป็น
เรา!!

อ.อรรณพ :

ความเป็นเรา อยู่ใน สี เสียง กลิ่น รส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง
ความรู้สึกนึกคิด อะไรทุกอย่างหมด ยังครบถ้วน

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่แค่วันนี้ ไม่ใช่แค่วันนี้!! ที่เป็นคนเรา!! คิดดู ไม่ใช่แค่วันนี้ ไม่ใช่แค่
ปีนี้ ไม่ใช่แค่ชาตินี้ นานเท่าไรในสังสารวัฏ!! เพราะฉะนั้น การที่
จะค่อย ๆ ละความเป็นเรา ก็มีทางเดียวคือ "เข้าใจ" ซึ่ง ไม่ใช่
เรา!! เป็นปัญญาเจตสิก ซึ่งจะทำหน้าที่ของปัญญา ใครทำหน้าที่
แทนปัญญาไม่ได้เลย โลภะอยากจะมีปัญญาสักเท่าไรโลภะก็ทำ
หน้าที่แทนปัญญาไม่ได้!! ปัญญาอย่างเดียว!! เพราะฉะนั้น ฟังแล้ว
เข้าใจ ก็คือ หลังจากนั้นจะเป็นอะไร ก็เป็นธรรมะ!!

ถ้าจะรู้ความน่าอัศจรรย์ของธรรมะ ธรรมะหนึ่งเกิด ธรรมะหนึ่งก็
เกิดนั้นดับ แล้วไม่กลับมาอีกเลยสักอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นจิต ไม่
ว่าจะเป็นเจตสิก ไม่ว่าจะเป็นรูป ไม่ว่าจะเป็นชาติไหนขณะไหน นับ

ประมาณธรรมะไม่ได้เลย จิตเมื่อมันเอง แค่มันก็มัน ก็ปรุงแต่งให้เป็นจิตขณะนี้แล้ว!!

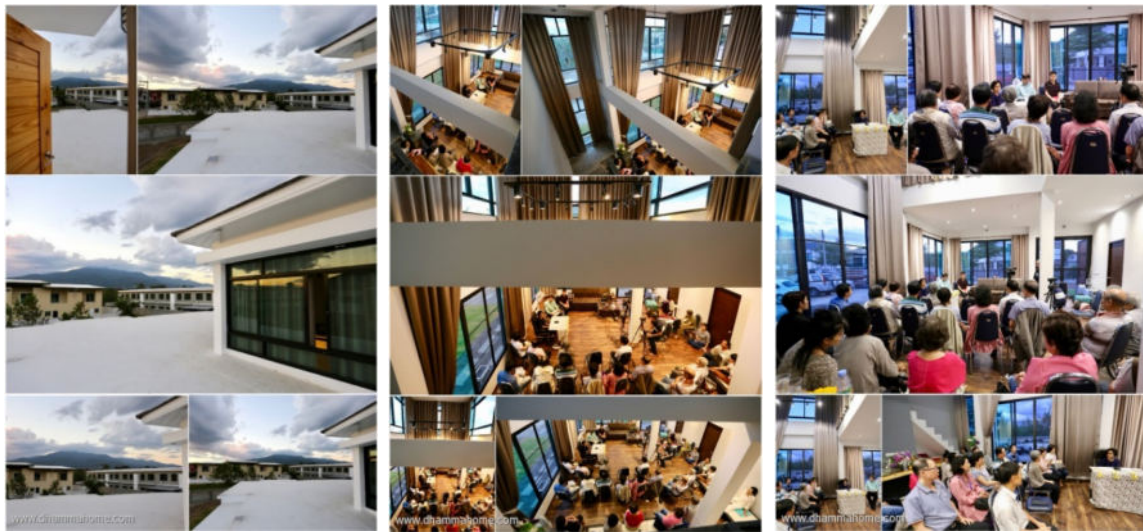
เมื่อตอนแรกเราฟังแล้วเราคิด ใช่มั้ย? พอคิดแล้วเราก็ถาม ถามแล้วเราก็ตอบ ก็ปรุงแต่งไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ก่อนฟัง พอฟัง คิดเรื่องที่ฟัง แล้วก็ถามต่อเรื่องที่ฟัง แล้วก็เข้าใจเรื่องที่ฟัง แล้วก็ปรุงแต่งต่อไปอีก คิดเรื่องที่ฟัง เรื่องอื่นต่อไปอีก ไม่มีวันจบสิ้น!!

...เพราะฉะนั้น ให้ทราบความละเอียดว่า ที่เราฟังนี้เราเดินไม่ได้เลย ธรรมะมีแน่นอน ถ้าไม่มีธรรมะ จะมีอะไรไหม? โลกจะมีไหม? เราจะมีไหม? สิ่งของต่าง ๆ จะมีไหม? ก็ไม่มี!! แต่เมื่อมีธรรมะเกิดขึ้น โลกเกิดขึ้น!! เพราะฉะนั้น โล-กะ หมายความว่าถึง สภาพธรรมะที่เกิดขึ้น ดับ ถ้าวางเปล่าไม่มีอะไรเลย โลกก็ไม่มีเลย แต่แม้ดวงดาว แม้ดวงจันทร์ แม้ทะเลมหาสมุทร ก็เป็นธรรมะที่เกิดขึ้น เป็นอย่างนั้น อย่างนั้น

และแม้แต่ว่ารูปธรรมหรือนามธรรมก็ตาม ไม่เว้นเลย สิ่งที่เกิดขึ้น ดับ แล้วไม่กลับมาอีก แต่มีปัจจัยที่จะทำให้เกิดขึ้น ไม่จบ ไม่สิ้นสุดเลย ไม่ว่าจะป็นนามธรรมหรือรูปธรรม โดยไม่ซ้ำกันเลย แม้แต่หนึ่งขณะ จึงประมาณไม่ได้ว่าจิตมีเท่าไร แม้แต่คนหนึ่ง เห็นก็

ไม่ใช่ได้ยิน เห็นดับแล้ว จิตก่อนเห็นต้องดับก่อน แล้วถึงมีจิตเห็น
พอจิตเห็นดับ จิตอื่นก็เกิดสืบต่อ ทีละหนึ่งขณะ ไม่กลับมาอีกเลย...

...ถ้ามีความเข้าใจอย่างนี้ ค่อย ๆ รู้ในความไม่ใช่เรา เป็นประโยชน์
เพราะว่า ค่อย ๆ สะสมความเป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา ถึงจะเข้าใจ
ธรรมะ ขณะนั้นก็ไม่ใช่เรา!! เพราะปัญญาที่ต้องเกิดตามเหตุตาม
ปัจจัยแล้วก็ดับ ไม่มีอะไรเหลือเลย...

...เพราะฉะนั้น หนทางเดียวคือฟังธรรมะให้จรดกระดูก ให้ลงไปถึงใจ ไม่มี!! ถ้ามีก็ติดข้อง!! ไม่ว่ามีอะไรทั้งหมด!! สักอย่างก็ติดข้อง!! มีโต๊ะก็ติดข้อง มีดอกไม้ก็ติดข้อง มีคนก็ติดข้อง ติดข้องหมดเมื่อมี แต่ถ้าไม่มี จะติดข้องได้อย่างไร แล้วก็รู้ตามความเป็นจริงว่า แท้ที่จริงที่ถูกที่สุดก็คือว่าไม่มี สุนัขจิ้งจอก อนัตตา เพราะว่ามีแล้วจะบอกว่าไม่มี แต่ถ้าบอกว่าสิ่งที่มีนั้นเกิดแล้วดับแล้วไม่กลับมาอีก ไหนล่ะ? เหมือนก่อนเกิดมีเสียง ไม่มีเสียง พอเสียงเกิดแล้ว เสียงก็หมดไป ไหนเสียง? ก็ไม่มีใช่ไหม?

เพราะฉะนั้น ทุกอย่างก็คือ ไม่มี แล้วก็เกิดมี แล้วก็หายไป ถ้ายังคงคิดว่ามี อย่างเราเวลานี้นั่งอยู่ที่นี่ มีดอกไม้มีอะไร ก็ติดไปหมด เพราะมี!! แต่ถ้าไม่มี แค่เห็นแล้วดับ สิ่งที่เราเห็นนั้นไม่มีอีกเลย ค่อย ๆ เข้าใจมันคงขึ้น มันคงขึ้น มันคงขึ้น ก็จะค่อย ๆ ละคลายว่า แม้การฟังธรรมะก็รู้ว่า ไม่มีสักอย่าง มีแต่ปัจจัยที่ทำให้เกิดมีแล้วก็ดับไป เท่านั้นเองในสังสารวัฏ!!!!...

...คำไหนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และทรงแสดง ไม่ผิดเพราะตรัสรู้ถึงที่สุด อย่างละเอียดยิ่ง โดยประการทั้งปวง เราเห็นสิ่งหนึ่ง แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ว่า สิ่งนั้นไม่ใช่หนึ่งเดียว ยังมีสิ่งอื่นรวมอยู่ในสิ่งนั้นแต่ไม่ปรากฏ อย่างเราเห็นดอกไม้หนึ่งดอก ก็กลีบ? แค่นี้ แค่กลีบเดียว แตกย่อยจนเป็นสิ่งที่อ่อนหรือแข็ง ละเอียดยับ

แต่ที่ใดที่มีอ่อนหรือแข็ง ที่นั่นมีสิ่งที่กระทบตาได้ ให้รู้ว่ามีแข็งอยู่ตรงนั้น แต่แข็งไม่ได้กระทบตา แต่สิ่งที่อยู่ตรงแข็งที่กระทบตา แสดงสีสังวรณะว่ามีสิ่งนั้น เพราะฉะนั้น สีสังวรณะต้องอยู่ที่มหาภูตรูป แต่ปรากฏเพียงหนึ่งคือสี แต่ตัวมหาภูตรูปแม้มีก็ไม่ปรากฏ แสดงว่า การตรัสรู้ของพระองค์ เพียงสิ่งเดียวที่ปรากฏ พระองค์ตรัสรู้ถึงสิ่งที่มีอยู่ในที่นั้น ซึ่งเกินกว่าหนึ่ง ซึ่งหลากหลายมาก เพราะสีไม่ใช่แข็ง แล้วก็มีกลิ่นด้วย กลิ่นก็ไม่ใช่สี แล้วก็มีรสด้วย รสก็ไม่ใช่แข็ง...

...เพราะฉะนั้น ตรัสรู้สภาพธรรมะแต่ละหนึ่ง อย่างละเอียดยิ่ง โดยประการทั้งปวง เพื่อให้รู้ว่าไม่มี แล้วก็เกิดมี แล้วก็หาไม่ ถ้าใจของเราโน้มไปสู่ความไม่มี เราละแน่!! แต่ว่าที่เรายังติดอยู่ก็เพราะมีให้เห็นว่าไม่ได้ดับ แม้เกิดก็ไม่รู้ ดับก็ไม่รู้ เรายังคงติดข้องอยู่

เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะจากนี้ไปจนถึงปัจจัยที่ทำให้มี ก็ยังเห็นความเป็นสิ่งซึ่งใครก็บังคับบัญชาไม่ได้ จะบังคับไม่ให้จิตเกิดได้ไหม? เกิดแล้ว!! บังคับไม่ให้เจตสิกเกิดได้ไหม? เป็นไปไม่ได้เลย

บังคับให้รูปไม่เกิดได้ไหม? ไม่ได้ จึงต้องมีจิตเจตสิกเกิดดับไม่รู้จบ โดยบังคับบัญชาไม่ได้เลย เป็นอนัตตา แต่ว่างเปล่าจากความ เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ยั่งยืน จึงมีคำว่า "สุญญตา" และถ้าเราคิดถึง ความไม่ใช่เรา แต่ว่าลืมไปว่า แม้สิ่งที่มีก็หาไม่อีกต่อไปใน สังสารวัฏ หายไปเลย สูญไปเลย จะค่อย ๆ ละคลายการติดข้อง ที่ เราเรียน เราเรียนสิ่งที่มี แต่ว่าสิ่งที่มีนั้นก็ แค่มิตรงที่มี แล้วก็ หายไปเลย ไม่กลับมาอีกเลย หาอีกไม่ได้เลยในสังสารวัฏ!...

...ค่อย ๆ สลด "สลด" ที่นี่คือ "ปัญญา" ที่รู้จริง ๆ ว่า ไม่มีอะไรที่มีค่า เพราะเหตุว่า เกิดขึ้นแล้วเป็นที่ตั้งของความยึดถือ ด้วยความไม่รู้และความติดข้อง เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ トラบใดที่ยังเกิดต่อไปในสังสารวัฏก็ยิ่งเพิ่มพูนกิเลสต่อไป และถ้าไม่มีการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครรู้หนทางที่จะออกจากสังสารวัฏได้ จบสิ้นการเกิดไม่ได้ แต่ผู้ที่ตรัสรู้ถึงที่สุดโดยประการทั้งปวง ดับปัจจัยที่จะทำให้เกิดทั้งหมด เพราะฉะนั้น เมื่อจิตขณะสุดท้ายดับ ไม่มีการที่จะเกิดอีกต่อไป...

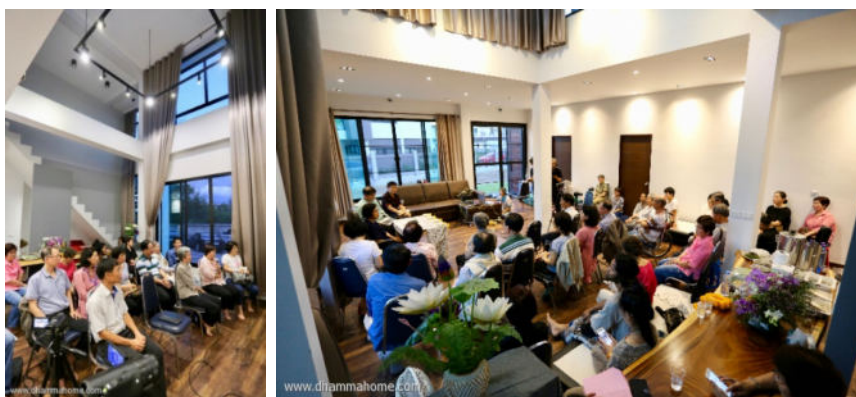
...เพราะผู้นั้นประจักษ์แจ้งว่าไม่มี มีเมื่อเกิด เดียวนี้ ที่เรากำลังอยู่
 ที่นี้ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นแค่นี้ หลับตา ลืมตาใหม่ ไม่ใช่อันเก่าแล้ว
 แค่หลับตานิดเดียว สิ่งที่ปรากฏก็ไม่ใช่สิ่งที่ปรากฏเก่า นี่เป็นความ
 จริงขั้นฟัง ซึ่งค่อย ๆ สะสมที่จะให้ถึงความไม่มีเรา ไม่ว่าอะไรจะ
 เกิดขึ้น ลองคิดว่า วันนี้ทั้งวัน เราห้ามไม่ให้อะไรเกิดได้ไหม? ไม่มี
 เลย แต่ไม่รู้สักอย่างว่า ห้ามไม่ได้!! คิดว่าเป็นเราทำได้หมดทุกอย่าง
 ทำเสร็จแล้วด้วย!! ใช่มั้ย?

เพราะฉะนั้น ก็เป็นสิ่งที่ปกปิดไว้มากมายมหาศาล ต้องอาศัยการ
 ฟังด้วยความแยบคาย ว่าธรรมะเป็นอย่างนี้ เปลี่ยนไม่ได้ ใครที่มี
 ความพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้รู้ได้เลยว่า สิ่งนั้นไม่มี แล้วยังติดข้อง
 เหมือนยังมีอยู่ ฉลาดไหม? ถ้าจะใช้คำตรง ๆ ก็คือว่า "โง่" เพราะ
 ไม่ใช่เรา "อวิชชา ความไม่รู้-โง่" ตรงกันข้ามกับปัญญา จะเปลี่ยน
 อวิชชาให้ฉลาด ให้รู้ ก็ไม่ได้ แต่ปัญญาค่อย ๆ รู้ขึ้น อวิชชาก็ค่อย ๆ
 ลดน้อยลงไป...

...เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะชาติไหนก็ตาม ไม่เหลือ ชาตินี้เกิดเป็นเรา
ได้ชาตินี้ชาติเดียว และกำลังไม่เหลือทุกขณะ!! "เห็น" เมื่อก็นี้
หมดแล้ว "คิด" เมื่อก็นี้หมดแล้ว "รู้สึกพอใจ ไม่พอใจ" เมื่อก็นี้
หมดแล้ว หมดแล้วไม่กลับมาอีกด้วย แต่มีสังขารชั้นปรับปรุงแต่งใหม่
ให้เป็นสิ่งที่เหมือนมีอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่เปลี่ยนไปในความรู้สึก
ของเรา เหมือนมีอยู่ตลอดเวลา แต่เปลี่ยนไป แต่ลึกกว่านั้นก็คือ
ไม่ใช่เปลี่ยนไป แต่หมดไปแล้วก็เกิดใหม่ ไม่ใช่อันเก่าเลย แล้วก็
มากมายมหาศาล จนเหมือนกับว่าไม่มีอะไรดับไปเลย!!!

คุณชุมพร :

นึกถึงคำถามของตัวเอง ความเข้าใจไม่เป็นสังขารชั้นปรับปรุงแต่ง
ท่านอาจารย์คะ ฟังเข้าใจ ทันทีทันใด ความไม่รู้ ความเป็นตัวเรา
มันแทรกเข้ามา ซึ่งตัวเองก็ไม่เข้าใจ

ท่านอาจารย์ :

เห็นความเป็นอนัตตาไหม? ได้ยินจนชินหู แต่ไม่ชินกับความเป็น
อนัตตา และลักษณะของอนัตตาเลยสักอย่าง ที่คิดขึ้นมาอย่างนี้ ก็
แสดงความเป็นอนัตตาชัดเจนของความคิดว่า ใครห้ามคิดได้?

...เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะของแต่ละคน ต่างกันมาก ส่วนใหญ่ ถ้าไม่เข้าใจจะแต่ง ต่อ เติม แค่ว่าเดี๋ยว พูดว่าทุกอย่างเป็นธรรมะ ยาวมาเลย ทั้งแต่ง ทั้งต่อ ทั้งเติม แต่ว่า ถ้าไม่แต่ง ไม่ต่อ ไม่เติม ฟัง คำต่อไป ไม่มีความคิดของตัวเองเข้ามาแทรก เหมือนขยะ แล้วกว่า จะเอาขยะที่เป็นความคิดของตัวเอง ซึ่งไม่ใช่คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกไป ให้ได้ยินคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า นี่เป็นคำ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ขยะที่แทรกเข้ามา ทำให้ไม่เข้าใจ ธรรมะ!!

เพราะฉะนั้น เวลาฟังจะเห็นได้เลย แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทับ ทอดพระเนตรลงต่ำ เพราะว่าคนอื่นนั่งต่ำกว่าพระองค์ ตรัสคำด้วยพระมหากรุณา " ...ดูกรภิกษุทั้งหลาย... " เพราะว่า ใคร กำลังคิดอะไรอยู่ก็ได้ ก่อนฟัง หรือแม้ฟังแล้ว คิดอะไรอยู่ก็ได้ ใช่ ไหม? แต่เตือนว่า พระองค์กำลังจะตรัสคำนี้ เพราะฉะนั้น ควรที่จะ ฟังคำของพระองค์ แต่ก็ยาก เพราะว่าสภาพธรรมะที่สะสมมา สะสมมาแล้ว จะให้เปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น เป็นไปไม่ได้!! ปัญญาทุก ระดับ ความคิดสามารถแทรกเข้ามาได้ โดยความเป็นอนัตตา เพื่อ อะไร? ให้เห็นความเป็นอนัตตายิ่งขึ้น ไม่ให้เดือดร้อนว่า ทำไมเรา ไม่ฟัง!! เผลอไปอีกแล้ว อย่างนั้นอย่างนี้ นั่นก็คือ ความเป็นตัวตน...

...เพราะฉะนั้น ตัวตนต้องหมดเกลี้ยงจริง ๆ ไม่เหลือเลย ไม่ว่าที่รูป ที่ความรู้สึก ที่ความจำ เดียวนี้ทุกคนกำลังจำ ไม่ปรากฏลักษณะจำ ให้รู้ว่าไม่ใช่เรา เพราะฉะนั้น กว่าจะถึงแม้ขณะกำลังจำเดี๋ยวนี้ เมื่อ จำไม่ได้ปรากฏ แล้วจะไปรู้ว่าจำไม่ใช่เราได้อย่างไร? เป็นแค่สภาพ ที่เป็นธรรมะอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น คำว่าธรรมะอย่างหนึ่ง ก็จะต้องแยกประเภทเป็น นามธรรมและรูปธรรม เพราะว่าลักษณะของนามธรรมทั้งหมด ไม่มีรูปธรรมใด ๆ เจือปนเลยทั้งสิ้น "คิด" มีรูปไหนมาเจือปน? "ได้ยิน" มีรูปไหนเจือปน? เสียงไม่ใช่ได้ยิน และขณะนั้นก็เป็นธาตุที่ได้ยินเสียง แต่ต้องมีเจตสิกที่เป็นปัจจัยปรุงแต่ง ใครรู้? พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ไม่อย่างนั้นไม่มีทางเลยที่จะรู้ว่าเป็นธรรมะ มีแต่เป็นเรื่องเป็นราว เป็นความสนใจด้วยความเป็นเรา แต่ลืมนึกว่า "ฟังเพื่อรู้ว่า ไม่ใช่เรา" จะเข้าใจแค่ไหนก็ตาม คือ ไม่ใช่เรา โดยความเป็นอนัตตา...

...เพราะฉะนั้น จึงต้องไม่ลืม "ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา" คำนี้ถึง
ความเป็นพระอรหันต์ เพราะแม้คิดเรื่องอื่น ก็เป็นอนัตตา กำลัง
เข้าใจ ก็เป็นอนัตตา คือ ไม่ใช่เรา มีแค่ขณะที่เกิด แล้วก็หมดไป
แล้วก็ไม่กลับมาอีกเลย แต่ปรุงแต่งตลอดเวลา...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของ ดร. ม.ล.ญาตินี จักรพันธุ์ และครอบครัว
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของท่านครับ

